

recular» (Prat de Ll., 1932); «se li va abraçar al coll, i agarbonats rossolaren tots dos pel *tendal* de sorra», Coromines (*Prometeu*, XII, § 3, 204=O. C., 295b8f.; també x, § 3, 177 i XI, § 2, 188, veg. cites a *cegard CEC*, i a *fenal FENC*). *Tenderol* [1646; *DAG.*], «hi-vern, --- al passeig, damunt el qual estén encara l'ar-breda ample i atapeït *tenderol* de fullaraca ja morta», NOLLER (O. C. VIII, 160-11).

Atendar-se 'acampar' (també oc. ant. *s'atendar* «dres-ser des tentes, comper»), «l'infant --- envià-ns pregar que li exíssem a vista ---, e anam-nos veer ab ell --- e exim a la vista entre Almiçra ['Camp de Mirra' el nom del qual potser ve d'aquests campaments, històrics], e los Capdets ('Caudete') hon ell s'era *atendat*, e Nós a Almiçra», Jaume I (Ag., 366.4); «-ls tres reys d'Espanya *atendaren-se* a una legua prop de la host dels serrayns», Desclot (*NCL*, II, 32); «ell *s'atendà* ab tota sa host», Genebreda (*Boeci*, 7); «E Scipiò *atendà-s* en un camp qui era molt abundós en aygues fontals», AntCanals (*Scipiò*, *NCL*, 45); «los moros *se són atendats* davant la ciutat», JoMartorell (Ag., I, 27.2f.).

No ha existit mai un verb *tendar* (*AlcM*): sols hi ha separació inepta de mals editors moderns tant en la cita de la *Cròn.* del Cerimoniós («anam-nos-en *atendar* a Portupí») com en la de Muntaner («anam-nos-en *atendar* a les Torres Lavaneres», § 144). *Desatendar* [*Belv.*].

Tençó 'polèmica poètica entre dos trobadors, a estrofes alternes': n'hi ha de conegudes de trobadors catalans (Cerverí, germans Marc etc.; *DAG.*), ultra les nombroses occitanes des de Marcabré, Bornelh etc. (Appel, *Chr.*, 85-94). Com explico més detingudament, en *DCEC/DECH* v, 460a31-41, junt amb el fr. *tençon* i port. ant. (*en*)*tençom*, es tracta d'una reducció del b. ll. ant. *intentio*, -onis, per encreuament del clàssic *contentio* 'contesa' (veg. infra *contendre*) amb *intendere* i *tendere*. En aquest sentit ja el trobem en Gregori de Tours (c. 580), en el sentit de 'disputa', 'discòrdia' en general: «Nolite viri in sceleribus proficere, ne malum longius extendatur; perdedimus enim ecclesie filius: metuemus nunc, ne et alio in hac *intentione* careamus» (*Historia Francorum*, VII, 47; IX, 19). *Tençonar-se* 'plànyer's, desesperar-se': la madastra amb qui el fillastre s'ha negat a jeure: *Set Savis*, v. 407; *tençonar* mall. (*DAG.*).

Test, *testa*, adj. ve d'un antic participi, variant de *tès*, *tesa* (TENSUS) format per analogia de *post*, *respost*, *vist*, *quest*, *tost* (i també pel contacte amb TENDITUS d'on *tenda*); paral·lelament hi hagué *testo* en port. ant. [1318-S. XVI] i *tiesto* en cast. ant. [1400-1600], d'on el derivat ATESTAR (*DCEC/DECH*); cf. encara «*tiesta*: tiesa, dura, firme, sòlida», gloss. de Evillena, *Arte Cisoria* (per FBNavarro); Alentejo *testo* «firme» (*RLus.* XXXI, 99); sic. *attistàrisi* «intestardirsi», Pirandello (*Liola*, Mangò. *Tea Sic.* 1961, p. 367). «Lo gambal eron sens fallia, / de seda *testa*, si com són / les correges de Negrapon», Guillem de Torroella (*Faula*, v, 257); «dix un Senyor / *test* com un rave» imprès de 1619 (Caretà, *Barb.*, 406).

Avui és viu a l'Emp., Alt i Paix, Osona, Tort., co-

marques val. etc.: «Y caure'ns la corona, poc *testa* en nostres caps» ('dreçada, rígida'), *Atl.* III, 6d; «guretant un restoble, la mà *testa* a l'esteva», Verdager (*ROS-TOLL*); «les mocces *testes* i enravenades», Pous i Pagès (*Quan se fa nosa*). «Casas tota terra en la rampant de la montanya: és terra molt *testa*, y los moros cavaren aquexas habitacions tan estranyas»; «los dits que xafavan las --- cordas quedaren sobre d'ellas --- una melodia espirant ---», Verdager (1876, *Epist.* I, 193; *Colom*, 270.6); «---zem permet seure al costat seu? --- doncs, vostè dirà --- féu ell. repapant-se en el divan, on ella estava molt *testa* --- l'exbolera ---», NOLLER (*F. d'Or* II, 118.4).

Parlant d'aliments, ja el trobem a la fi del S. xv: «fes scalfar un poc la pasta, emperò que stiga *testa*», Robert, *Li. de Coc*, 85.11; «aquestes patates encara són ben *téstas*» 'encara no són toves, són ben enteres' (Malla, PnaVic, 1938). + *Atestar-se* val. enrigidir-se, entrebancar-se no entrant en un encaix: «la composta *s'atestába* ---? —S'unflava, no s'encaixava, perquè cada galze solament té 2 cm. de vagació» ('de buit, de claror') Sollana (1962).

Tenella 'travessar que uneix el dental i la cama de l'arada' [Ss. XIV, XV] «lo dental --- los orellons --- la *tenella*: confibular», OPou (*TbPu.*, 82). Prové del ll. TENDÍCŪLA 'cordeta que servia per tesar el drap, per posar un parany etc., llaç de parany' (Ciceró, Sèneca, Nònius), i en velles glosses gregues explicat també amb mots que designen cordetes (*σχασθήρ*, *CGL* III, 366.33, *λαβίς καὶ χορδή* II, 196.36); també en fonts llatines o de b. ll. antic, si bé vacil·lant entre *tenticulae* i *tenticulae* 'llaços de parany': Dante, *De Vulg. Eloq.* (I, XVI, 1, l'ed. Marigo, 33, cita Hugutio, *Vulgata* i Charisius).

És natural el canvi semàntic des de la cordeta a designar un lligam com ho és la tenella en l'arada, si bé amb material més sòlid. En català en part s'hi ha aglutinat l'article plural: *estenelles* (*DAG*): *estenêles* de l'aladre Farrera, *astenêles* Arcavell (1936), *tenêles* Àreu i Estaon (Cardós, 1933-34). En algunes de les formes de les llengües veïnes sembla que hi hagué contaminació de TENERE (o del part. TENTUS, com en Dante): per explicar ND > n això només caldria en pocs llocs (en els altres és evolució fonètica normal): fóra el cas de *tenilhos* a Grealou (Lot, HMeyer, VKR VI, 99); i algunes formes del cast. oriental, que en rigor es podrien haver propagat des del català; murc. *tenilla* (GaSoriano), granadí *teniya* (VKR VII, 51), i part de la zona alt-arag., on *teniça* arriba de Bielsa a Torla i Fablo, i *teneça* o *tinella* a d'altres valls (Kuhn, *RLiR* XI, 22; Casac., *BDC* XXIV) i a Graus (Rohlf's).

Altrament en gascò i cat. ND > -n- és normal (Grealou és força prop de Garona i del gc.), i en la majoria dels parlars occitans hi ha *tendilba*, -elba, com en oc. ant.: en gascò s'estén *tanilho* o *tenilho* des de la Vall d'Aura fins a Seix de Coserans (Rohlf's, *RLiR* VII, 153; *Le Gc.*, § 294 i p. 103); Gers *tenilbes*, -lhos 'tiges de fer servant à régulariser le cep selon les labours qu'on veut faire' (Cénac; Lamothe); *tendilhos* en el Tarn (i T-et-G.: Meyer, l. c.); Roergue *tendilho*, Cas-